

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 196/09-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. mája 2009 predbežne prerokoval sťažnosť E. J., H., zastúpenej advokátom JUDr. J. M., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom Krajského súdu v Trnave pri vybavovaní jej podania označeného ako „odvolanie“ proti rozsudku Okresného súdu Trnava sp. zn. 17 C 142/2003 z 9. marca 2006, ako aj namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Trnave v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 29/2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť E. J. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. apríla 2008 doručená sťažnosť E. J., H. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie

základného práva zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) pri vybavovaní jej podania označeného ako „odvolanie“ proti rozsudku Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 17 C 142/2003 z 9. marca 2006, ako aj namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 29/2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že žalobou z 20. novembra 2003 podanou okresnému súdu sa sťažovateľka proti žalovanému domáhala náhrady škody „*za bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia*“ v sume 3 180 000 Sk. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 17 C 142/2003 z 9. marca 2006 zaviazal žalovaného, aby sťažovateľke uhradil škodu v sume 107 400 Sk. Následne sťažovateľka podala proti výroku rozsudku okresného súdu, ktorým bolo rozhodnuté o náhrade škody, odvolanie s tým, že trvá na ňou pôvodne uplatnenej sume. Krajský súd vrátil predmetné podanie sťažovateľky označené ako odvolanie okresnému súdu bez jeho vybavenia, pričom v sprievodnom liste uviedol, že v danom prípade nejde o odvolanie, ale o „*návrh na doplňujúci rozsudok*“, pričom o uvedenej skutočnosti sa sťažovateľka dozvedela zo sprievodného listu krajského súdu adresovaného okresnému súdu, ktorý jej následne okresný súd zaslal.

V súvislosti s uvedeným postupom krajského súdu sťažovateľka v sťažnosti uviedla:

„Dávame do pozornosti, že táto korešpondencia bola Sťažovateľovi doručená Okresným súdom v Trnave a pôvodne nebola určená Sťažovateľovi. Krajský súd totiž nepovažoval za nutné, aby Sťažovateľ a oboznámil so stavom predmetnej veci a teda od podania Odvolania až do dnešného dňa sme od Odvolacieho súdu neobdržali žiadne oficiálne, relevantné vyjadrenie k predmetnej veci. (...)

Príčiny, ktoré viedli Odvolací súd k prekvalifikovaniu Odvolania na návrh na vydanie doplňujúceho rozsudku nám doteraz nie sú známe, nakoľko nám do dnešného dňa nebolo adresované z Odvolacieho, ani prvostupňového súdu žiadne oficiálne vyjadrenie

k Odvolaniu. Doručená nám bola len bližšie neidentifikovaná korešpondencia medzi Odvolacím a prvostupňovým súdom, ktorú rozhodne nemožno považovať za oficiálne stanovisko adresované v predmetnej veci Sťažovateľovi.“

Potom, ako okresný súd v zmysle inštrukcie krajského súdu vydal k rozsudku sp. zn. 17 C 142/2003 z 9. marca 2006 doplňujúci rozsudok o čiastočnom zamietnutí žalobného návrhu sťažovateľky v rozsahu prevyšujúcom súdom priznanú náhradu škody, sťažovateľka už odvolanie nepodala, pretože podľa jej názoru odvolanie podala už skorším jej podaním, ktoré krajský súd podľa nej nesprávne vyhodnotil ako návrh na vydanie doplňujúceho rozsudku.

V tejto súvislosti sťažovateľka okrem iného uviedla:

„Sťažovateľ si uplatnil svoj odvolací nárok v zákonom stanovenej lehote už okamihom podania Odvolania, nemusel sa opäť odvolávať voči Doplňujúcemu rozsudku k tomuto Rozsudku, pretože z Odvolania a Vyjadrenia explicitne vyplýva, že Sťažovateľ sa odvolal práve voči čiastke priznanej súdom ako celku, nielen voči časti nepriznanej prvostupňovým súdom, ktorú prvostupňový súd doplňujúcim rozsudkom zamietol.

Zároveň by sme radi poukázali na skutočnosť, že Doplňujúci rozsudok nenahradil v žiadnom prípade Rozsudok. Keďže sa Sťažovateľ včas odvolal (v celom rozsahu) voči Rozsudku, odvolanie voči Doplňujúcemu rozsudku považujeme z uvedeného dôvodu za duplicitné a zbytočné.“

V dôsledku uvedeného postupu krajského súdu, ktorý vo veci „odvolania“ sťažovateľky nekonal, bolo sťažovateľke podľa jej tvrdení zabránené domáhať sa ochrany jej práv na súde (prístup k súdu), pretože v dôsledku tohto postupu zmeškala lehotu na podanie odvolania, pričom sa súčasne argumentačne odvolala na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva, ktorý apeloval na súdy, aby sa pri posudzovaní náležitostí podaní účastníkov vyvarovali prílišného formalizmu.

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Krajský súd v Trnave porušil v Konaní článok 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, článok 48 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy Slovenskej republiky, článok 36 ods. 1 Ústavného zákona č. 23/1991 Zb., článok 46 Ústavy Slovenskej republiky, § 201 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a spôsobil tak prieťahy v predmetnom súdnom konaní.

Krajský súd v Trnave je povinný vydať urýchlene a bez zbytočného odkladu rozhodnutie v konaní č. 10 Co/29/2008.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh vrátane sťažnosti predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy zjavne neopodstatnené alebo podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania.

Sťažovateľka namietala, že postupom krajského súdu v konaní o vybavovaní jej podania označeného ako „*odvolanie*“ proti rozsudku okresného súdu jej bol znemožnený prístup k odvolaciemu súdu (krajskému súdu), čím bolo porušené jej základné právo a právo

na spravodlivý súdny proces zaručené v ústave, dohovore a listine, a súčasne namietala, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 29/2008 bolo porušené aj jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov.

1. K namietanému základnému právu na súdnu ochranu zaručenému v čl. 46 ods. 1 ústavy a právu na spravodlivé súdne konanie zaručenému v čl. 6 ods. 1 dohovoru a čl. 36 ods. 1 listiny

Sťažovateľka podanou sťažnosťou v prvom rade namietala, že už opísaným postupom krajského súdu, ktorý jej podanie označené ako „odvolanie“ nevyhodnotil ako odvolanie, ale ako návrh na vydanie dopĺňujúceho rozsudku, v dôsledku čoho sťažovateľka zmeškala lehotu na podanie odvolania, jej bolo znemožnené účinne sa domáhať ochrany jej práva na odvolacom súde, t. j. bolo jej znemožnené konať pred odvolacím súdom (krajským súdom), čím bolo porušené jej základné právo a právo na spravodlivý súdny proces zaručené v ústave, dohovore a listine.

Z vyžiadaného súdneho spisu na posúdenie možnosti prijatia sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd zistil, že proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 142/2003 z 9. marca 2006 podala sťažovateľka 13. apríla 2006 v zastúpení jej právnym zástupcom odvolanie, ktoré okresný súd postúpil krajskému súdu na vybavenie 12. mája 2006. Krajský súd v danej veci konal pod sp. zn. 11 Co 136/06, pričom listom z 12. apríla 2007 vrátil vec bez vydania rozhodnutia späť okresnému súdu s tým, že podanie sťažovateľky z 13. apríla 2006 nie je podľa jeho obsahu odvolaním, ale „návrhom na vydanie dopĺňacieho rozsudku“, pretože sťažovateľka sa ním domáha priznania nároku na náhradu škody až v sume 3 180 000 Sk, avšak okresný súd jej priznal iba 107 400 Sk, pričom o zvyšku jej nároku nerozhodol. Krajský súd v závere listu uviedol: „*Vytknuté opomenutia a nedostatky je preto potrebné podľa možnosti čo najskôr(...) napraviť, vyčkať na uplynutie príslušných lehôt a na ďalšie aktivity účastníkov a podľa výsledku spis opätovne predložiť krajskému súdu i s novou predkladacou správou.*“

Okresný súd po vrátení spisu vydal 27. apríla 2007 k rozsudku z 9. marca 2006 doplňujúci rozsudok, ktorým napravil nedostatok rozsudku aj v tom, že doplnil jeho výrokovú časť o výrok o zamietnutí žalobného návrhu sťažovateľky v časti prevyšujúcej rozsudkom priznanú sumu. V zmysle poučenia v doplňujúcom rozsudku sa proti nemu bolo možné odvolať do 15 dní od jeho doručenia. Doplňujúci rozsudok bol právnenému zástupcovi sťažovateľky doručený 25. júna 2007, sťažovateľka sa proti nemu neodvolala, avšak okresný súd aj napriek tomu 17. júla 2007 opätovne predložil spis krajskému súdu, ktorý vo veci konal pod sp. zn. 11 Co 182/07. Krajský súd listom sp. zn. 11 Co 182/2007 z 28. septembra 2007 opätovne vrátil spis bez vybavenia späť okresnému súdu s tým, že krajský súd „nemal o čom rozhodovať“, keďže žiaden z účastníkov nepodal odvolanie tak proti pôvodnému, ako ani proti doplňujúcemu rozsudku. Predmetný list krajského súdu postúpil okresný súd aj právnenému zástupcovi sťažovateľky, ktorému bol doručený 3. decembra 2007, na ktorý právny zástupca sťažovateľky reagoval zaslaním jeho vyjadrenia, ktoré bolo doručené okresnému súdu 15. januára 2008. Predmetné vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky okresný súd s predkladacou správou opätovne predložil 24. januára 2008 krajskému súdu, ktorý uznesením sp. zn. 10 Co 29/2008 z 30. apríla 2008 podanie sťažovateľky vyhodnotil ako oneskorene podané odvolanie, a z toho dôvodu ho odmietol. Uznesenie krajského súdu bolo právnenému zástupcovi sťažovateľky doručené 11. júna 2008, pričom sťažovateľka podala proti nemu 8. júla 2008 dovolanie, ktoré bolo okresným súdom 22. septembra 2008 postúpené na vybavenie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorý v danej veci v súčasnosti koná pod sp. zn. 4 Cdo 232/2008.

Významnou ústavnou podmienkou limitujúcou rozhodovaciu právomoc ústavného súdu v konaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby vyjadrenou v citovanom čl. 127 ods. 1 ústavy je, že o ochrane základných práv alebo slobôd sťažovateľky, porušenie ktorých pred ústavným súdom namieta, nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zisťoval, či ochranu tých práv, porušenie ktorých sťažovateľka namieta, t. j. základného práva a práva na spravodlivý proces v dôsledku tohto, že jej bolo znemožnené konať pred krajským (odvolacím) súdom,

neposkytujú všeobecné súdy na základe sťažovateľke dostupných opravných prostriedkov predstavujúcich účinné právne prostriedky nápravy namietaného porušenia jej práv.

Keďže sťažovateľka vidí porušenie ňou označených práv v tom, že jej bola odňatá možnosť konať pred krajským (odvolacím) súdom v dôsledku postupu tohto súdu, ktorý neuznal jej podanie doručené okresnému súdu 13. apríla 2006 ako odvolanie proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 17 C 142/03 z 9. marca 2006, ale iba ako návrh na vydanie doplňujúceho rozsudku, v dôsledku čoho sťažovateľka zmeškala lehotu na opätovné podanie odvolania proti predmetnému rozsudku okresného súdu, podľa názoru ústavného súdu mala sťažovateľka z týchto dôvodov možnosť domáhať sa preskúmania postupu krajského súdu pri vybavovaní jej podania označeného ako „odvolanie“ využitím mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania z dôvodu uvedeného v § 237 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku [(ďalej len „OSP“) účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom].

V tejto súvislosti treba pripomenúť, že ústavný súd považuje dovolanie za účinný právny prostriedok ochrany základných práv a slobôd v občianskoprávnom konaní (napr. I. ÚS 1/00, II. ÚS 31/00, I. ÚS 209/05).

Zo súvisiaceho súdneho spisu ústavný súd zistil, že po podaní sťažnosti ústavnému súdu sťažovateľka 8. júla 2008 využila aj tento mimoriadny opravný prostriedok proti uzneseniu krajského súdu sp. zn. 10 Co 29/2008 z 30. apríla 2008, ktorým bolo jej opätovné odvolanie proti už označenému rozsudku okresného súdu odmietnuté ako oneskorene podané, pričom dovolanie sťažovateľka argumentačne zdôvodnila tými istými dôvodmi ako sťažnosť podanú ústavnému súdu. Vzhľadom na skutočnosť, že o dovolaní sťažovateľky najvyšší súd v súčasnosti ešte nerozhodol, nie je v tomto štádiu konania v právomoci ústavného súdu posudzovať, resp. vyjadrovať sa k sťažovateľkou namietanému postupu krajského súdu pri vybavovaní jej podania označeného ako „*odvolanie*“ doručeného okresnému súdu 13. apríla 2006, pretože ústavný súd by týmto prejudikoval právny názor najvyššieho (dovolacieho) súdu.

Vychádzajúc z uvedeného dospel ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti k záveru, že sťažovateľka mala s ohľadom na konkrétne okolnosti tohto prípadu v systéme všeobecného súdnictva k dispozícii účinný opravný prostriedok na dosiahnutie nápravy práva, porušenie ktorého v konaní pred ústavným súdom namieta. Týmto účinným opravným prostriedkom nápravy bolo v danom prípade dovolanie, ktoré napokon aj využila, avšak najvyšší súd v čase konania pred ústavným súdom ešte vo veci nerozhodol a z toho hľadiska bola jej sťažnosť podaná predčasne, pretože o ochrane jej práv rozhoduje iný súd, takže nie je daná právomoc ústavného súdu.

Keďže rozhodnutie o dovolaní podľa § 237 písm. f) OSP (odňatie možnosti konať pred súdom účastníkovi konania) možno považovať za účinný právny prostriedok nápravy porušenia základného práva na spravodlivý proces, nemožno ho nahradiť rozhodnutím o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Na základe podaného dovolania môže (ale tiež nemusí) dôjsť k naplneniu účelu sledovaného sťažovateľkou v konaní o sťažnosti, v inom súčasne prebiehajúcim konaní pred najvyšším súdom, a to predovšetkým k zrušeniu uznesenia krajského súdu sp. zn. 10 Co 29/2008 z 30. apríla 2008. Tento záver potvrdzuje aj § 243b OSP, ktorý umožňuje dovolaciemu súdu zrušiť rozhodnutie odvolacieho súdu a vrátiť mu vec na ďalšie konanie. V rozsahu svojho preskúmavacieho oprávnenia sa dovolací súd v podstate musí vyrovnáť s rovnakými skutkovými a právnymi argumentmi, ako sťažovateľka uvádza v konaní pred ústavným súdom.

Na základe týchto záverov ústavný súd sťažnosť v časti namietaného porušenia práva na spravodlivé súdne konanie odmietol už pri jej predbežnom prerokovaní pre nedostatok svojej právomoci podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

2. K namietanému základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručenému v čl. 48 ods. 2 ústavy

Sťažovateľka tiež namietala, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Co 29/2008 bolo porušené aj jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Zo súdneho spisu ústavný súd zistil, že konanie krajského súdu vedené pod sp. zn. 10 Co 29/2008 trvalo od 24. januára 2008, keď bolo odvolanie sťažovateľky predložené krajskému súdu, do 30. mája 2008, keď bol spis po vybavení odvolania sťažovateľky vrátený späť okresnému súdu. Z uvedeného vyplýva, že označené konanie krajského súdu trvalo celkovo viac ako tri mesiace, pričom v súlade s judikatúrou ústavného súdu nemožno kvalifikovať nečinnosť súdu nepresahujúcu obdobie 12 mesiacov ako takú nečinnosť, ktorá by svojou intenzitou bola spôsobilá vyvolať porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Podľa judikatúry ústavného súdu dôvodom na odmietnutie sťažnosti pre jej zjavnú neopodstatnenosť je aj nezistenie žiadnej možnosti porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (II. ÚS 70/00, I. ÚS 117/05, I. ÚS 225/05, II. ÚS 272/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. mája 2009